

BIJ WIJZE VAN INLEIDING

Deze speciale uitgave van het tijdschrift *Roczniki Humanistyczne* is tot stand gekomen in het kader van het project *Didactiek van het professioneel zakelijk vertalen in het NVT-onderwijs*, gefinancierd door de Taalunie in 2024. Het werd opgezet als een activiteit van het Netwerk Vakvertalen en Tolken – Neerlandistiek Extra Muros NVVT NEM (<https://nvvtmem.eu/>). Het hoofddoel was om de didactiek van het vakvertalen in het NVT-onderwijs in kaart te brengen.

In de voorbereidende fase van het project hebben de coördinator, Muriel Waterlot van de Katholieke Johannes Paulus II Universiteit in Lublin, en de drie partners, Marketa Štefkova van de Comenius Universiteit in Bratislava, Réka Eszenyi van de Eötvös Loránd Universiteit in Boedapest en Pavlína Knap-Dlouhá van de Palacký Universiteit in Olomouc, ieder twee lesvoorbereidingen voor een professioneel-zakelijke vertaalles in het NVT-onderwijs ontwikkeld. De acht lesvoorbereidingen werden gepost op de website *Mijn Nederlands* van de Taalunie (<https://mijnnederlands.org/>).

In de hoofdfase werden twee online studiedagen georganiseerd. Tijdens studiedag 1, op 22 februari 2024, werd een online conferentie gehouden over de didactiek van het vakvertalen in het NVT-onderwijs.

Op studiedag 2, op 26 september 2024, werd onder leiding van Joop Bindels een online workshop vertalen met CAT-tools georganiseerd. Aan de workshop namen in totaal 25 personen deel, voornamelijk studenten, maar ook docenten uit Polen, Slowakije, Tsjechië en Hongarije.

De opnames van beide studiedagen werden online beschikbaar gesteld op de website *Mijn Nederlands* (rubriek ‘professionalisering’) van de Taalunie.

Dit nummer bevat artikelen van deelnemers aan de eerste studiedag.

Réka Eszenyi onderzoekt in *Post-editing van machinevertaling: is dat een vorm van vertaling of revisie?* de rol van machinevertaling (MT) en wat post-editing (PE) inhoudt in de context van MT. Ze bespreekt welke specifieke

vaardigheden vertalers voor PE nodig hebben en hoe die in vertaalcolleges geïntegreerd kunnen worden.

Koen Kerremans, Gys-Walt van Egdome, María Fernández-Parra, Leena Salmi en Joop Bindels tonen in hun artikel *Gesimuleerde vertaalbureaus: ervaringsgericht leren en internationalisering in het vertaalonderwijs* aan dat gesimuleerde vertaalbureaus studenten de mogelijkheid bieden om in een fictieve maar realistische werkomgeving vertaalopdrachten uit te voeren, en dat deze aanpak studenten helpt essentiële vaardigheden te ontwikkelen, zoals technologische, vakspecifieke en interpersoonlijke competenties.

Marketa Štefkova onderzoekt in haar artikel *Vertaalproject als teamopdracht: coöperatief en collaboratief vertalen binnen de opleiding Nederlands aan de Comenius Universiteit in Bratislava* de integratie van coöperatieve en collaboratieve vertaalmethoden in het curriculum van Neerlandistiek extra muros met de nadruk op de verschuiving van individuele naar teamgerichte vertaalpraktijken, waarbij de focus ligt op groepsdynamiek, interactiepatronen en de impact op samenwerking en vertaaleffectiviteit.

Gys-Walt van Egdome en Christophe Declercq analyseren in het artikel *Een psychologisch perspectief op machinevertaling: de perceptie van vertaalkwaliteit in het vertaalonderwijs* hoe tweede- en derdejaars vertaalstudenten de kwaliteit van machinevertaling waarnemen, specifiek in hun moedertaal en tweede taal. De resultaten tonen aan dat vertrouwdheid met machinevertaling en een kritische houding invloed hebben op hoe studenten besluiten om machinevertaling te gebruiken en ermee om te gaan.

Erik-Jan Kuipers bespreekt in zijn artikel *Struikelblokken bij het vertalen van juridische teksten en de didactiek van het juridisch vertalen* problemen die voorkomen bij het vertalen van juridische teksten. Het artikel behandelt de eigenschappen van rechtstaal, vertaalproblemen met juridische teksten (zoals vonnissen) en de implicaties voor de vertaaldidactiek.

Uit een vertaalbevraging van de Taalunie in 2022 blijkt dat taal- en vertaaldocenten behoefte hebben aan didactische richtlijnen voor vakvertalen in het NVT-onderwijs. Muriel Waterlot speelt met haar bijdrage expliciet in op deze behoefte. In het artikel *Didactiek van het vakvertalen in het NVT-onderwijs: het Waterlot-model in de praktijk* toont zij hoe het door haar ontwikkelde Waterlot-model kan worden ingezet bij de voorbereiding en uitvoering van vertaallessen met gespecialiseerde teksten binnen het NVT-onderwijs.

Pavína Knap-Dlouhá bespreekt in haar artikel *(Vak)vertaling als middel voor taalverwerving. Van technische teksten via medische teksten tot het*

vertalen van juridische informatie de verschillen tussen de teksttypes (technische, medische en juridische teksten) die in colleges vakvertalen worden gebruikt, met bijzondere aandacht voor juridische teksten. Ze gaat in op de methoden en vertaalstrategieën die in colleges worden toegepast om de meest voorkomende vertaalproblemen aan te pakken, en legt uit hoe studenten door het vertalen van vakteksten verschillende (deel)competenties ontwikkelen die ook bijdragen aan hun algemene taalvaardigheid.

Márta Kántor-Faragó presenteert in haar artikel *Opleiding en carrière-mogelijkheden van tolk-vertaler Nederlands aan de Universiteit Debrecen* de geschiedenis en de huidige situatie van de Hongaarse tolk- en vertaleropleiding, met een focus op het curriculum en best practices aan de Universiteit Debrecen. Verder analyseert ze de positie van afgestudeerde tolken en vertalers Nederlands op de arbeidsmarkt.

Tot slot bespreekt Michaela Krajčovič in haar artikel *Contextuele terminologische analyse in het curriculum van het vakvertalen aan de Comenius Universiteit* de rol van terminologie in het vertaalonderwijs. Dit doet ze aan de hand van een casestudy waarin studenten de tool *Sketch Engine* gebruiken voor terminologiebeheer tijdens de cursus Terminologie.

Het succes en de bijdragen van de eerste studiedag hebben ons niet alleen geïnspireerd, maar ook overtuigd van de waarde van dit initiatief. Daarom hebben we binnen het netwerk NVVT NEM besloten om op 30 en 31 oktober 2025 opnieuw online studiedagen te organiseren.

We hopen dat deze bundel waardevolle inzichten biedt in de manier waarop docenten didactisch omgaan met vakvertalen als mediatieactiviteit binnen het onderwijs Nederlands als vreemde taal. We wensen de lezer veel leesplezier en vertrouwen erop dat deze bijdrage nieuwe inspiratie zal bieden voor de eigen didactische praktijk.

TYTUŁEM WPROWADZENIA

ABSTRAKT

Niniejszy zeszyt specjalny *Roczników Humanistycznych* powstał w ramach projektu „Dydaktyka tłumaczenia zawodowego w nauczaniu języka niderlandzkiego jako obcego (NVT)”, finansowanego przez Taalunie w 2024 roku. Projekt ten jest realizowany przez Sieć tłumaczy specjalistycznych i ustnych NVVT NEM (<https://nvvtnem.eu/>), a na celu ma opracowanie metodologii nauczania tłumaczeń specjalistycznych w kontekście NVT.

W głównej fazie projektu zorganizowano online dwa dni nauki: pierwszy dotyczył dydaktyki tłumaczenia specjalistycznego, a drugi przyjął formę warsztatów z tłumaczenia z użyciem narzędzi CAT, skierowanych do studentów i wykładowców. Nagrania z obu dni są dostępne na stronie internetowej *Mijn Nederlands* (<https://mijnnederlands.org/>) Taalunie.

W niniejszym numerze *Roczników Humanistycznych* prezentujemy artykuły uczestników pierwszego dnia nauki.

Postedycja tłumaczenia maszynowego: Czy jest to forma tłumaczenia czy rewizji? autorstwa Réki Eszenyi bada rolę tłumaczenia maszynowego (MT) i postedytowania (PE), omawiając, czy PE to tłumaczenie czy rewizja, oraz przedstawiając niezbędne umiejętności dla tłumaczy, w tym znajomość MT, ocenę ryzyka i rewizję.

Symulowane biura tłumaczeń: nauka przez doświadczenie i internacjonalizacja w edukacji tłumaczeniowej autorstwa Koena Kerremansa, Gysa-Walta van Egdoma, Maríi Fernández-Parry, Leeny Salmi i Joopa Bindelsa podkreśla, jak symulowane agencje tłumaczeń oferują naukę przez doświadczenie, pomagając studentom rozwijać kompetencje technologiczne, specjalistyczne i międzykulturowe.

Projekt tłumaczeniowy jako zadanie zespołowe: tłumaczenie kooperacyjne w ramach studiów niderlandzkich na Uniwersytecie Komeńskiego w Bratysławie autorstwa Markety Štefkovej omawia integrację metod tłumaczenia kooperacyjnego i współpracy w programie studiów niderlandzkich, kładąc nacisk na dynamikę grupy i wpływ pracy zespołowej na efektywność tłumaczenia.

Psychologiczna perspektywa na tłumaczenie maszynowe: percepcja jakości tłumaczenia w nauczaniu translacji autorstwa Gysa-Walta van Egdoma i Christophe’a Declercq’a bada, jak studenci tłumaczenia postrzegają jakość MT, koncentrując się na swojej pewności siebie w korzystaniu z MT.

Trudności w tłumaczeniu tekstów prawniczych i dydaktyka tłumaczenia prawniczego autorstwa Erika-Jana Kuipersa bada wyzwania związane z tłumaczeniem tekstów prawnych, opierając się na jego doświadczeniu jako tłumacza i nauczyciela tłumaczenia prawniczego.

Dydaktyka tłumaczenia specjalistycznego w nauczaniu języka niderlandzkiego jako obcego na podstawie modelu Waterlot autorstwa Muriel Waterlot pokazuje, jak model Waterlot może być stosowany w lekcjach tłumaczenia zawodowego z użyciem tekstów specjalistycznych.

(Specjalistyczne) tłumaczenie jako narzędzie do nabywania języka. Od tekstów technicznych przez medyczne teksty do tłumaczenia informacji prawnych autorstwa Pavliny Knap-Dlouhé omawia, jak tłumaczenie tekstów technicznych, medycznych i prawnych rozwija zarówno umiejętności tłumaczeniowe, jak i językowe.

Szkolenie i możliwości kariery tłumacza ustnego i pisemnego (język niderlandzki) na Uniwersytecie Debreczyńskim autorstwa Márty Kántor-Faragó analizuje szkolenie tłumaczy ustnych i pisemnych niderlandzkich na Uniwersytecie w Debreczynie, wykorzystując dane na temat sukcesów zawodowych absolwentów.

Kontekstowa analiza terminologiczna w programie nauczania tłumaczeń specjalistycznych na Uniwersytecie Komeńskiego autorstwa Michaeli Krajčovič bada rolę terminologii w edukacji tłumaczeniowej, koncentrując się na wykorzystaniu narzędzia *Sketch Engine* do zarządzania terminologią w kursie Terminologii na Uniwersytecie Komeńskiego.

Sukces pierwszego dnia nauki zainspirował nas do organizacji kolejnego spotkania online, które odbędzie się 30-31 października 2025 roku. Mamy nadzieję, że ten zeszyt przyniesie wartościowe informacje na temat dydaktyki tłumaczeń zawodowych i zainspiruje nauczycieli do dalszego rozwoju praktyki dydaktycznej.

BY WAY OF INTRODUCTION

ABSTRACT

This special issue of the *Roczniki Humanistyczne* journal has been created within the framework of the project *Didactics of Professional Business Translation in Dutch Foreign Language Education (DFL)*, funded by the Taalunie in 2024. The project was set up as an activity of the *Network for Professional Translators and Interpreters – Dutch Studies abroad NVVT NEM* (<https://nvvtnem.eu/>). The main goal of this project was to map the didactics of professional translation in DFL education.

In the main phase of the project, two online study days were organized. The first Study Day, held online on Thursday, February 22, 2024, featured a conference on the didactics of professional translation in DFL.

On the second Study Day, held on Thursday, September 26, 2024, an online workshop on translation with CAT tools was organized. Recordings of both study days are available on the Taalunie website (<https://mijnnederlands.org/>).

In this issue, we present articles from participants of the first Study Day: *Post-editing of Machine Translation: Is It a Form of Translation or Revision?* by Réka Eszenyi explores the role of machine translation (MT) and post-editing (PE), discussing whether PE is translation or revision, and outlining the necessary skills for translators, including MT literacy, risk assessment, and revision.

Simulated Translation Bureaus: Experiential Learning and Internationalization in Translation Education by Koen Kerremans, Gys-Walt van Egdom, María Fernández-Parra, Leena Salmi, and Joop Bindels highlights how simulated translation agencies provide experiential learning, helping students to develop technological, subject-specific, and intercultural competencies.

Team-Based Translation Projects: Cooperative and Collaborative Translation in Dutch Studies at Comenius University by Marketa Štefkova discusses the integration of cooperative and collaborative translation methods in the Dutch Studies Program, emphasizing group dynamics and the impact of teamwork on translation effectiveness.

A Psychological Perspective on Machine Translation: The Perception of Translation Quality in Translator Training by Gys-Walt van Egdom and Christophe Declercq studies how translation students perceive MT quality, focusing on their confidence in using MT.

Obstacles in Translating Legal Texts and the Didactics of Legal Translation by Erik-Jan Kuipers examines challenges in translating legal texts, based on his experience as a translator and legal translation teacher.

Didactics of Professional Translation in Dutch Foreign Language Teaching Based on the Waterlot Model by Muriel Waterlot demonstrates how the Waterlot model can be applied to professional translation lessons using specialized texts.

(Professional) Translation as a Tool for Language Acquisition. From Technical Texts Through Medical Texts to the Translation of Legal Information by Pavlína Knap-Dlouhá discusses how translating technical, medical, and legal texts develops both translation and language skills.

The Training and Career Opportunities of a Translator-Interpreter (Dutch) at the University of Debrecen by Márta Kántor-Faragó analyzes Dutch interpreter and translator training at the University of Debrecen, using data on graduates' career success.

Contextual Terminological Analysis in the Curriculum of Specialized Translation at Comenius University by Michaela Krajčovič examines the role of terminology in translation education, focusing on the use of the *Sketch Engine* tool for terminology management in a Terminology course at Comenius University.

The success of the first Study Day has inspired plans for another online event on 30 and 31 October 2025. We hope this issue offers valuable insights into how professional translation is approached as a mediation activity in Dutch Foreign Language education, and serves as inspiration for future teaching practices.

Muriel Waterlot
Wetenschappelijk redacteur van het nummer/
Redaktor Naukowy numeru/
Editor of the issue